

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3034

Vragen van het lid **Futselaar** (SP) aan de Ministers van Buitenlandse Zaken en van Defensie over *bepalingen ten tijde van het afsluiten van het Non-Proliferatieverdrag over het delen van kernwapens en de controle over kunstmatige intelligentie in geval van beveiliging kernwapens* (ingezonden 11 mei 2023).

Antwoord van Minister **Hoekstra** (Buitenlandse Zaken) mede namens de Minister van Defensie (ontvangen 28 juni 2023). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 2760

Vraag 1, 2, 3 en 4

Kunt u openheid verschaffen over de documenten die zijn opgesteld ten tijde van de onderhandelingen over het Non-proliferatieverdrag (NPV) over het delen van kernwapens tussen de Verenigde Staten (VS) en Nederland en dat deze «afspraken in die onderhandelingen expliciet aan de orde zijn geweest en geaccepteerd door onderhandelende partijen?»¹ Waaruit blijkt de instemming door de onderhandelende partijen en welke landen hebben deze overeenkomst gesloten? Wilt u deze documenten, in ieder geval de documenten die Nederland betreffen, aan de Kamer sturen?

Indien neen, waarom niet? Kunt u in dat geval uitleggen hoe zich dat besluit verhoudt tot transparantie over het kernwapenbeleid zoals de Tweede Kamer verzoekt met het aannemen van de motie Jasper van Dijk?²

Indien deze afspraken zijn gemaakt, hoe verhoudt zich dat tot artikel 2 van het Non-proliferatieverdrag dat stelt dat «each non-nuclear-weapon State Party to the Treaty undertakes not to receive the transfer from any transfer whatsoever of nuclear weapons or other nuclear explosive devices or of control over such weapons or explosive devices directly, or indirectly»?³ Kunt u dat toelichten?

Hoe verhoudt uw stelling dat het delen van kernwapens door Nederland met de VS is toegestaan zich tot de Vienna Convention on the Law of Treaties; waarin in artikel 31 lid 3 wordt gesteld dat: «a treaty shall be interpreted in

¹ Kamerstuk 36 200-V, nr. 2447 «Antwoord op vragen van het lid Futselaar over een mogelijk ongeluk op vliegbasis Volkel», (<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2023Z06024&did=2023D18060>)

² Kamerstuk 36 200-V, nr. 30, motie Jasper van Dijk d.d. 24 november 2022 (<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2022D49754&did=2022D49754>)

³ Internationaal Atoomenergieagentschap, 12 juni 1968, «Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens» (<https://www.iaea.org/publications/documents/treaties/npt>)

good faith in accordance with the ordinary meaning to be given to the terms of the treaty in their context and in the light of its object and purpose»?⁴ Kunt u dat toelichten?

Antwoord 1, 2, 3 en 4

Tijdens de onderhandelingen over het Non-proliferatieverdrag (NPV) zijn de zogeheten *nuclear sharing arrangements* van de NAVO expliciet aan de orde geweest. Geen van de verdragspartijen heeft formeel bezwaar aangetekend tegen de afspraken bij de ondertekening van het verdrag in 1968, de inwerkingtreding in 1970 of in de decennia daarna. De afspraken zijn niet in strijd met het NPV.⁵ Wapens die aan de NAVO zijn toegewezen blijven te allen tijde onder de nationale controle van een kernwapenstaat.

In de reactie op de motie van lid Van Dijk, heeft het kabinet gesteld dat Nederland er naar blijft streven om binnen de kaders van de bondgenootschappelijke afspraken zo transparant mogelijk te zijn over de kernwapentaak en daaraan gerelateerde onderwerpen. Ook in de NAVO wordt belang gehecht aan meer transparantie over bondgenootschappelijke activiteiten, als vertrouwenwekkende maatregel en om de kans op misverstanden en miscalculatie te verkleinen. Tevens dient transparantie het doel van geloofwaardige nucleaire afschrikking.

Vraag 5, 7 en 9

Is de analyse correct dat ook bij kernwapens kunstmatige intelligentie wordt gebruikt of zal worden gebruikt?⁶ Zo ja, kunt u aangeven wat de huidige ontwikkelingen zijn inzake de toepassing van kunstmatige intelligentie bij kernwapenbeleid?

Deelt u de analyse dat toepassing van kunstmatige intelligentie «in de sfeer van aanval en verdediging uitgesproken riskant is», met name signaleringssystemen? Zo nee, waarom niet?

Bent u bereid (verdere) toepassing van kunstmatige intelligentie bij kernwapens actief tegen te willen gaan? Zo ja, hoe? Indien neen, waarom niet?

Antwoord 5, 7 en 9

Bij de inzet en het gebruik van nieuwe technologieën, waaronder kunstmatige intelligentie, ziet het kabinet kansen op bijvoorbeeld het gebied van data-analyse en informatievergaring, door grote hoeveelheden data te verwerken tot relevante informatie en daarbij de mens te ondersteunen in de besluitvorming. Daar waar kunstmatige intelligentie wordt ingezet om autonome functionaliteiten te ontwikkelen ziet het kabinet significante uitdagingen en bezwaren. Uitgangspunt is dat mensen verantwoordelijk blijven voor besluitvorming wanneer AI in het militaire domein wordt toegepast.

Betekenisvolle menselijke controle en het behoud van menselijk oordeelsvermogen bij de inzet van wapensystemen is van groot belang. Zoals eerder aan uw Kamer gemeld, vindt nucleaire besluitvorming binnen de NAVO altijd plaats onder strikte politieke controle door de bondgenoten.

Het kabinet benadrukt het belang van internationale samenwerking om te komen tot een verantwoorde omgang met nieuwe technologieën en wapenbeheersing. In samenwerking met publieke en private sectoren worden in verschillende fora internationale normen voor verantwoordelijk gebruik ontwikkeld en vastgesteld. Nederland zet zich daar actief voor in. Met de REAIM Summit heeft Nederland de toepassing van AI binnen het militaire domein hoog op de internationale agenda geplaatst.

De NAVO volgt de ontwikkelingen op het gebied van nieuwe technologieën nauwgezet. Over kunstmatige intelligentie heeft de NAVO in oktober 2021 de

⁴ Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht, 23 mei 1969 (https://treaties.un.org/pages/ViewDetailsIII.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXIII-1&chapter=23&Temp=mtdsg3&clang=_en)

⁵ Voor meer informatie en documenten over de onderhandelingen over het Non-Proliferatie verdrag, en specifiek over de *nuclear sharing arrangements*: 'The NPT and the origin of NATO's nuclear sharing arrangements' van William Alberque (<https://www.ifri.org/en/publications/etudes-de-lifri/proliferation-papers/npt-and-origins-natos-nuclear-sharing-arrangements>).

⁶ NRC, 8 mei 2023, «Ook bij kernwapens zal AI gebruikt worden» (<https://www.nrc.nl/nieuws/2023/05/08/ook-bij-kernwapens-zal-ai-gebruikt-wordsen-a4164044>)

NATO Artificial Intelligence Strategy aangenomen. Mede dankzij de inzet van Nederland is hierin ruime aandacht voor verantwoord gebruik (*responsible use*).

Vraag 6

Is het juist dat de waarschuwingssystemen NORAD en Northcom «deels autonoom» zijn,» omdat er plekken zijn die te gevaarlijk voor militairen zijn om in persoon te bemannen?»

Antwoord 6

Het kabinet kan geen mededelingen doen over NORAD en Northcom, twee organisaties van de Verenigde Staten.

Vraag 8

Hoe groot is het risico dat Nederlandse beveiliging van kernwapens in ons land gevoelig zijn voor hacks van digitale inbrekers?

Antwoord 8

De bescherming van militaire infrastructuur tegen cyberaanvallen heeft de hoogste prioriteit. Dit geldt uiteraard ook voor de infrastructuur die van belang is voor de uitvoering van de Nederlandse kernwapentaak.